JP Weber | supporting decision makers

Barometr branży PE i VC w Polsce

I edycja – 2020

Copyright © 2020 JP Weber

JP Weber | supporting decision makers

PSIK Polskie Stowarzyszenie Inwestorów Kapitałowych

Szanowni Państwo,

z dumą prezentuję pierwszą edycję raportu z badania „Barometr branży PE i VC w Polsce", które zespół JP Weber zrealizował pod patronatem Polskiego Stowarzyszenia Inwestorów Kapitałowych (PSIK). Badanie przeprowadzaliśmy w wyjątkowym czasie dla polskiej gospodarki – rozpoczęliśmy je tuż po zniesieniu większości ograniczeń wynikających z pierwszej fali pandemii COVID-19. Z wielkim zainteresowaniem czekaliśmy na informacje o nastrojach w branży PE/VC w Polsce.

Rok 2020 to dla polskiej gospodarki czas bezprecedensowy w najnowszej historii. Jak pokazują prognozy Komisji Europejskiej, będzie to pierwszy rok od przemian wolnorynkowych z 1989 r., w którym gospodarka naszego kraju skurczy się 3,6 proc. w skali rok do roku. Jest to efekt pandemii i wprowadzonych restrykcji, które zahamowały dotychczasową ścieżkę rozwoju, a także zmusiły wiele firm do przedefiniowania swoich planów biznesowych. Jednym z kluczowych czynników, które mogą zdecydować o szybkim lub długotrwałym wychodzeniu z recesji mogą być inwestycje, stąd traktujemy aktywność funduszy Private Equity i Venture Capital jako prognozę na najbliższe lata.

W III kwartale, w którym badanie trwało, ankietowane fundusze były stosunkowo optymistyczne. Większość badanych, pomimo pandemii ocenia swoją obecną sytuację dobrze: aż 90 proc. funduszy ocenia obecną sytuację jako stabilną (65,5 proc.) lub rokującą na poprawę (24 proc.), a co 5 badany fundusz spodziewa się na koniec 2020 roku zwrotu z inwestycji na plusie. Z drugiej strony 44 proc. ankietowanych spodziewało się, że zmniejszy się wysokość funduszy na inwestycje. Dla zdecydowanej większości sytuacja gospodarcza w III kwartale nie miała wpływu na ewentualną decyzję o wyjściu z polskiego rynku, a wręcz daje funduszom nadzieje na zwiększenie zwrotu z inwestycji w przyszłości. Równocześnie jedynie co 5 badany fundusz wskazywał, że wyjście z kryzysu zajmie więcej czasu i przyjmie kształt litery „W". Te przewidywania materializują się na naszych oczach. Stąd prawdopodobnie w kolejnej edycji badania będziemy mogli zobaczyć faktyczny wpływ trwającego właśnie kryzysu gospodarczego na branżę.

Co istotne, fundusze jako trzeci kluczowy dla liczby transakcji czynnik wskazywały sytuację polityczną w Polsce, która w IV kwartale 2020 roku dynamicznie się zmienia. Z resztą, to właśnie zmiany w otoczeniu prawnym badane fundusze wskazywały jako główne wyzwanie, z którym się mierzą. Możemy się spodziewać, że nowelizacja ustawy o podatku CIT będzie dla wielu spółek i ich inwestorów dużym wyzwaniem. Zapraszam do lektury szczegółowych wyników raportu „Barometr branży PE i VC w Polsce".

Z poważaniem,

Piotr Dalak
Associate Partner w JP Weber

1. Najważniejsze wnioski z badania

2. Fundusze Private Equity i Venture Capital a pandemia COVID-19

Fundusze zależne od sytuacji gospodarczej
Branża spodziewała się szybkiego odbicia i nie planowała relokacji...
... a COVID-19 nie wpłynął na decyzje zarządzających
90 proc. funduszy pozytywnie oceniała swoją sytuację biznesową w 3 kwartale...
...bo cykl inwestycyjny reaguje z opóźnieniem
Fundusze PE dostrzegają mniejszą dostępność finansowania

3. Wyniki w 2020 roku

Co 5 fundusz spodziewa się na koniec 2020 roku zwrotu z inwestycji na plusie
Branża planowała inwestycje w drugiej połowie 2020 roku
Polska nadal centrum inwestycyjnym Europy Środkowo-Wschodniej

4. Inwestycje i dezinwestycje

Fundusze VC głównie inwestują, fundusze PE przede wszystkim zbierają kapitał i sprzedają
Branża czeka na przecenę spółek
Potencjał transakcyjny poszczególnych branż
Wzrost organiczny i ekspansja międzynarodowa spółek portfelowych to dotychczasowy klucz do sukcesu
Inwestorzy strategiczni ruszają na łowy

5. Prognoza na 2021 rok

Branża spodziewa się mniejszych funduszy na inwestycje w 2021 roku

JP Weber | supporting decision makers

Co piąty fundusz spodziewał się drugiej fali pandemii - **wyjście z recesji w kształcie litery „W" wskazało 22 proc. badanych**

90 proc. funduszy ocenia swoją obecną sytuację dobrze: jako stabilną (65, 5 proc.) lub rokującą na poprawę (24 proc.)

1 na 5 funduszy spodziewa się na koniec 2020 roku zwrotu z inwestycji na plusie

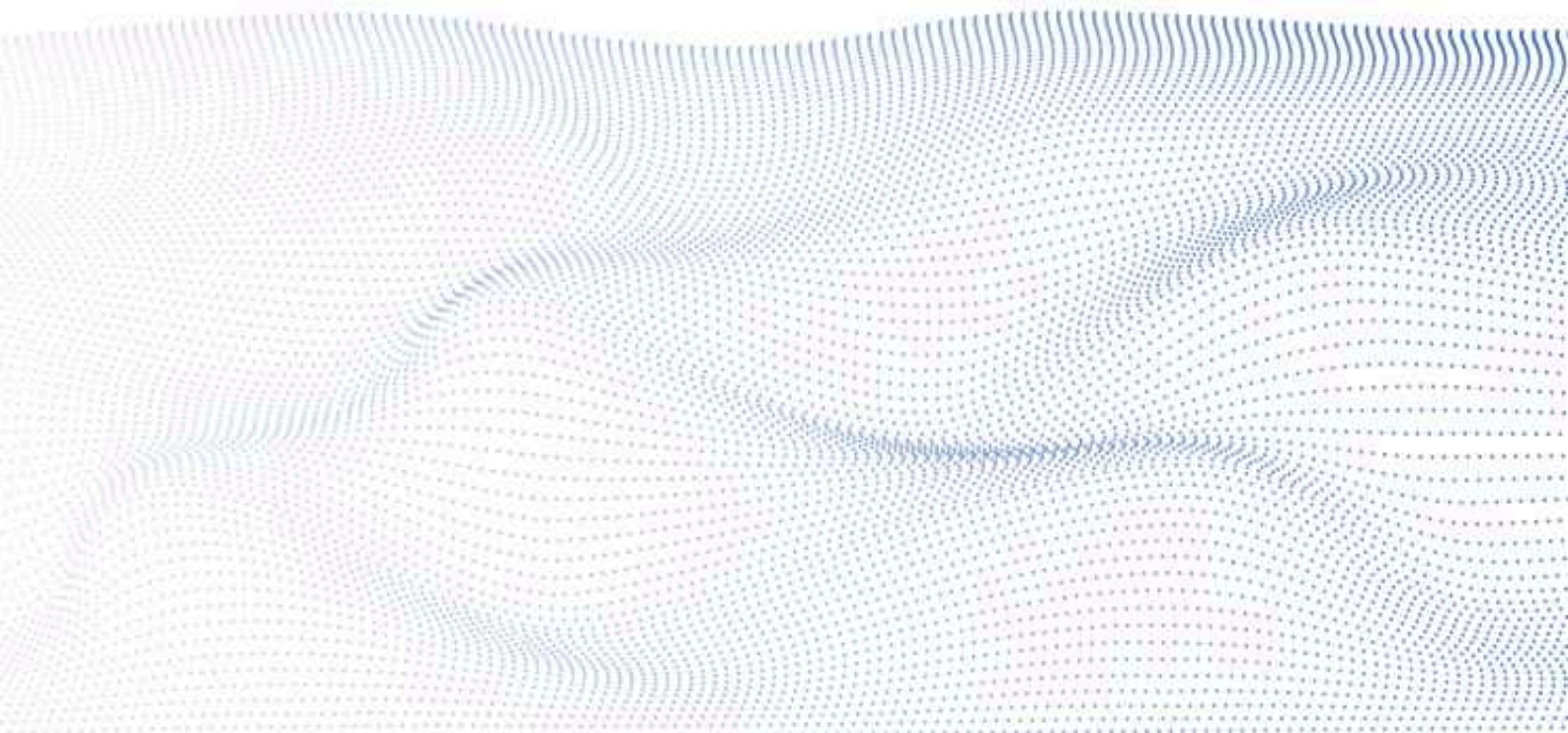
Równocześnie 44 proc. spodziewa, że zmniejszy się wysokość funduszy na inwestycje

To **sytuacja gospodarcza jest wskazywana przez badane fundusze jako kluczowa dla liczby zawieranych transakcji w 2020 roku.**

Ponad połowa funduszy
uznaje, że aktualne wyceny spółek w Polsce są zawyżone.

JP Weber | supporting decision makers

Fundusze Private Equity i Venture Capital a pandemia COVID-19

O branży Private Equity mówi się często jak o papierku lakmusowym polskiej gospodarki, dlatego postanowiliśmy sprawdzić czy - a jeśli tak - to w jakim stopniu pandemia dotknęła branżę Private Equity oraz Venture Capital i jej spółki portfelowe oraz w jakich barwach widzi ona 2021 rok.

Choć niemal wszystkie badane fundusze (95 proc.) uważają, że sytuacja gospodarcza Polski pogarsza się to nasze badanie dowodzi pewnej odporności funduszy Private Equity na pandemię. Aż 90 proc. funduszy ocenia obecną sytuację gospodarczą jako stabilną (65, 5 proc.) lub rokującą na poprawę (24 proc.), co pozwala nam z optymizmem czekać na 2021 rok, tym bardziej, że to właśnie inwestycje są wymieniane jako jeden z czynników, które mogą zdecydować o szybkości procesu wychodzenia z recesji w 2021 roku.

Piotr Dalak, Associate Partner
JP Weber

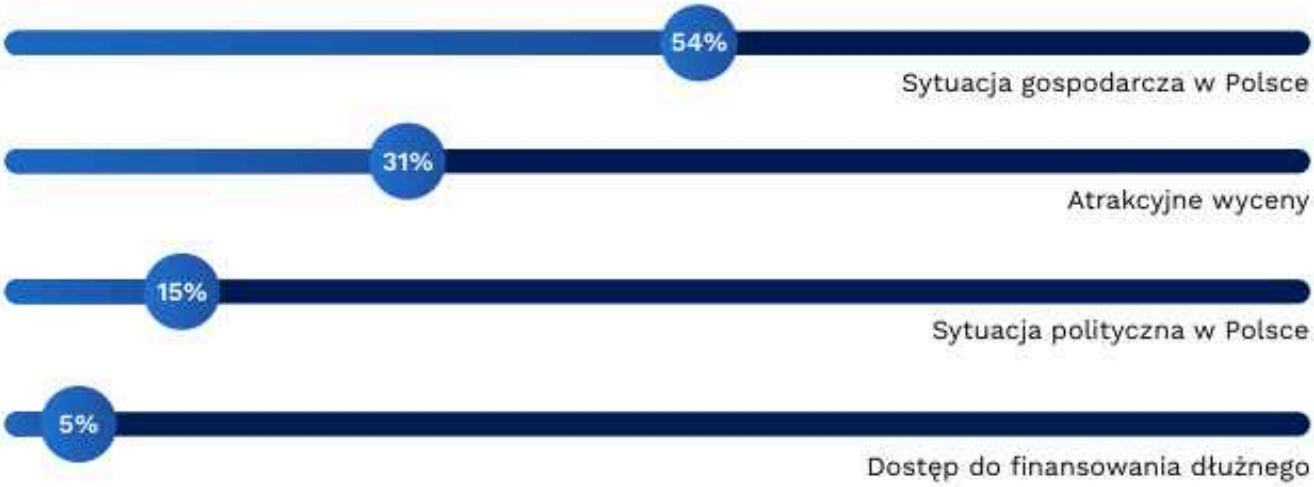
Niemal wszystkie badane fundusze (95 proc.) uważają, że sytuacja gospodarcza pogarsza się – niemal 1/3 ocenia, że już w trzecim kwartale Polska zmagała się z recesją.

To właśnie sytuacja gospodarcza była wymieniana przez większość badanych (54 proc.) jako kluczowy czynniki wpływający na liczbę dokonywanych inwestycji. Na drugim miejscu znalazła się wskazywana przez niemal co trzeciego ankietowanego atrakcyjna wycena spółek (31 proc.). Trzeci czynnik to sytuacja polityczna wskazana przez 15 proc. funduszy.

Jak oceniasz obecne otoczenie gospodarcze w Polsce?

Co Twoim zdaniem będzie miało największy wpływ na liczbę inwestycji funduszy w Polsce w tym roku?

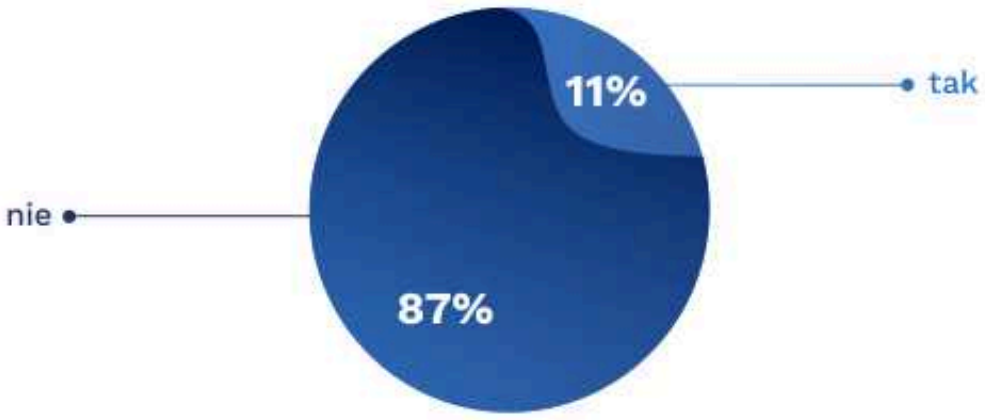
Pomimo pogorszenia otoczenia gospodarczego w pierwszej połowie 2020 roku badane fundusze spodziewały się szybkiego odbicia w kształcie litery „U". Dopiero dane z gospodarki za 3 kwartał i prognozy na IV kwartał 2020 roku pokazują, że wpływ pandemii na gospodarkę jest bardziej długoterminowy, co prognozował co 5. ankietowany.

Nadchodząca recesja nie zniechęcała jednak funduszy do działania w Polsce – pandemia nie wpłynęła na decyzje o wyjściu z naszego rynku. Może to wynikać z faktu, że recesja będzie obserwowana na terenie całej Unii Europejskiej, w Polsce jednak może, wg. prognoz Komisji Europejskiej być najniższa.

Jeśli wybrałeś odpowiedź o wejściu w okres recesji, jaki kształt wyjścia z recesji przewidujesz?

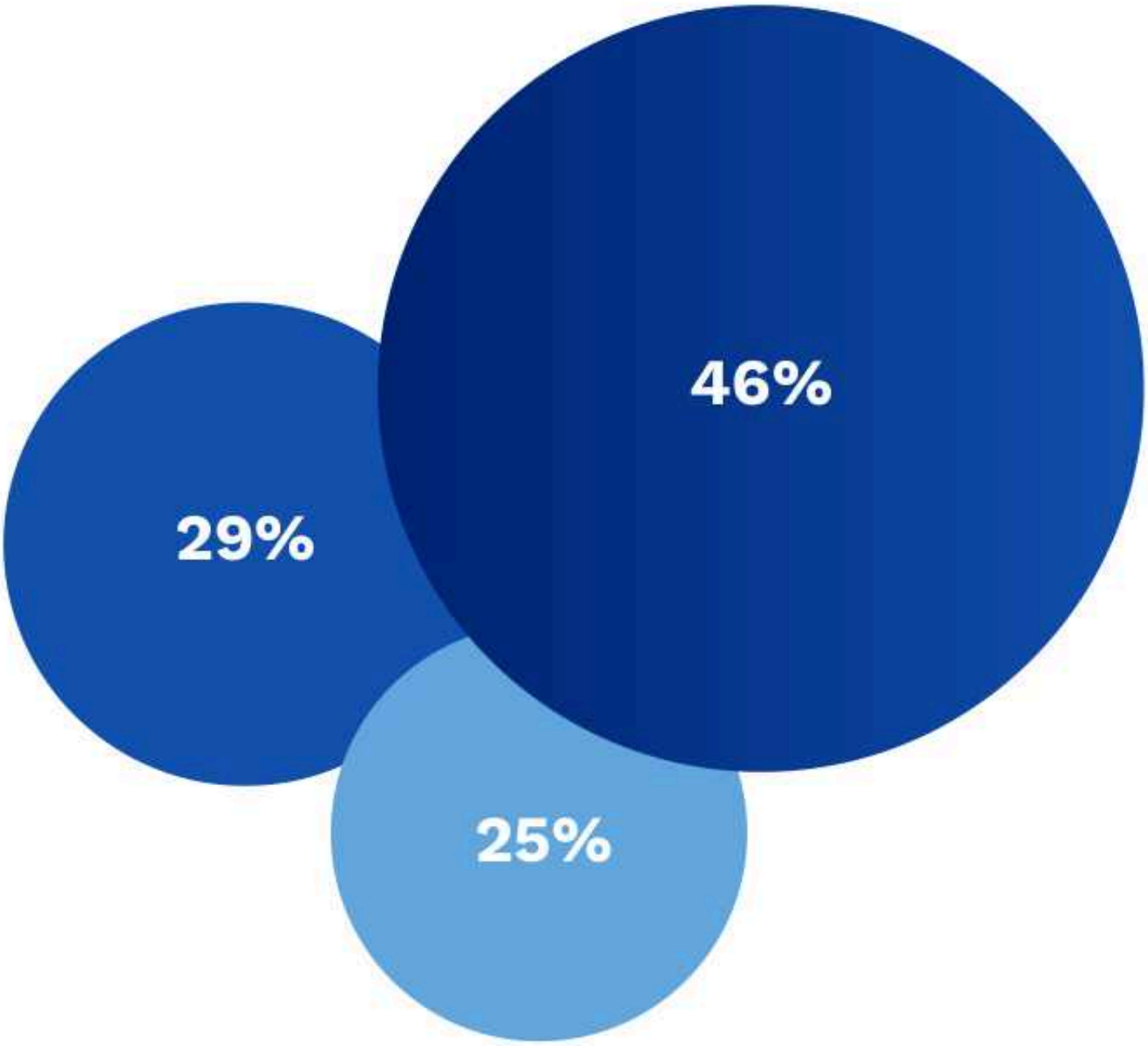
Czy obecna sytuacja w Polsce może wpłynąć na decyzję o wyjściu Twojego funduszu z Polski i przekierowaniu uwagi na inne rynki?

Niemal połowa funduszy (46 proc.) wskazuje, że pandemia nie wpłynęła na decyzje związane z ich działalnością, kolejne 28 proc. mówi, że dostrzega ten wpływ w niewielkim stopniu.

Co 4. fundusz wskazuje jednak, że kryzys spowodowany wirusem COVID-19 ma duży wpływ na podejmowane decyzje inwestycyjne.

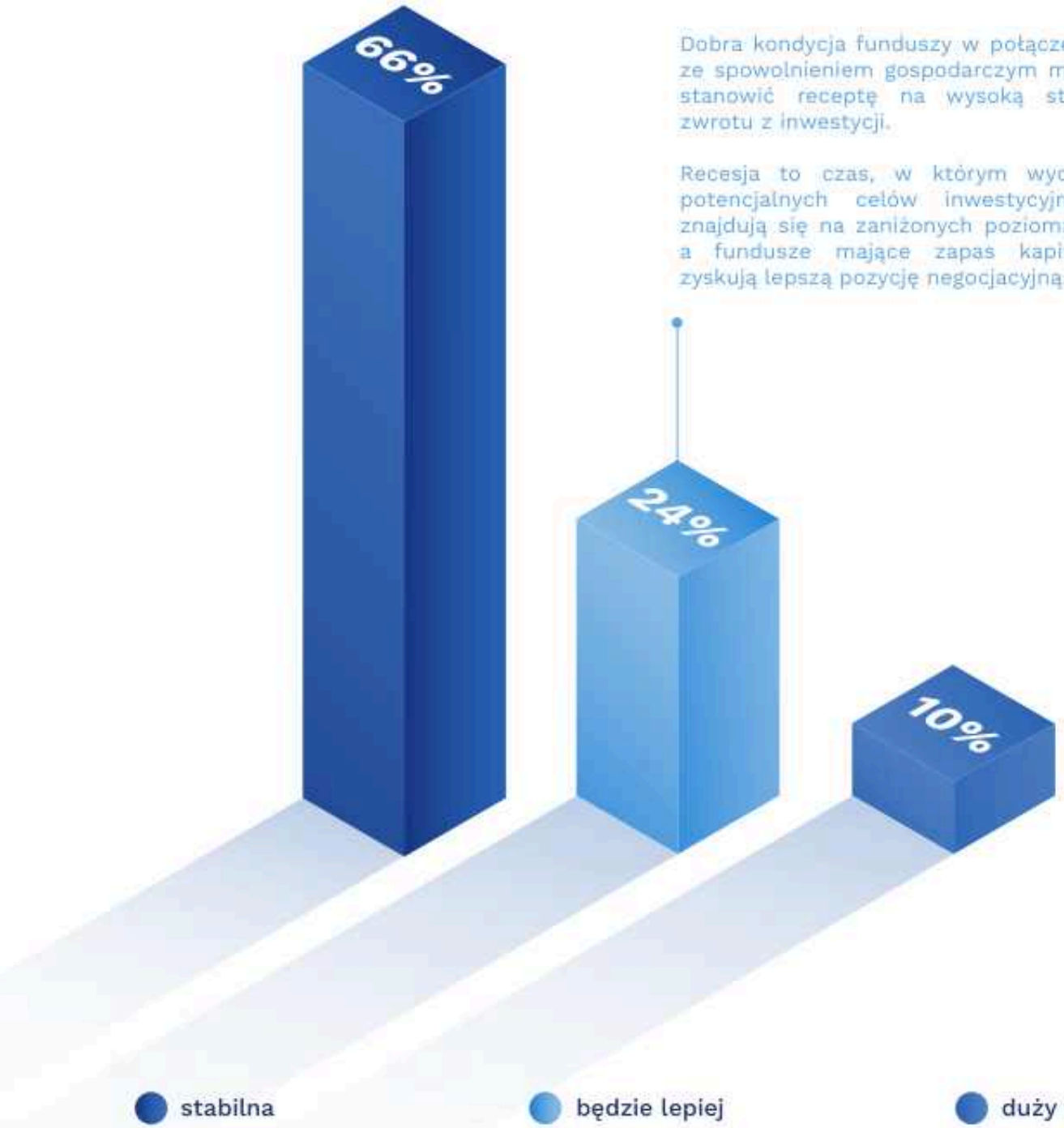
Czy i jaki wpływ na Twoje decyzje w tym zakresie ma pandemia Covid-19?

Większość badanych (90 proc.) pomimo pandemii ocenia swoją obecną sytuację dobrze: jako stabiną (66 proc.) lub rokującą poprawę (24 proc.).

Jedynie co 10. fundusz uważa, że sytuacja PE i VC działających w Polsce może być zagrożona i zmusić je np. do zmiany lokalizacji.

Obecna sytuacja funduszy PE i VC w Polsce

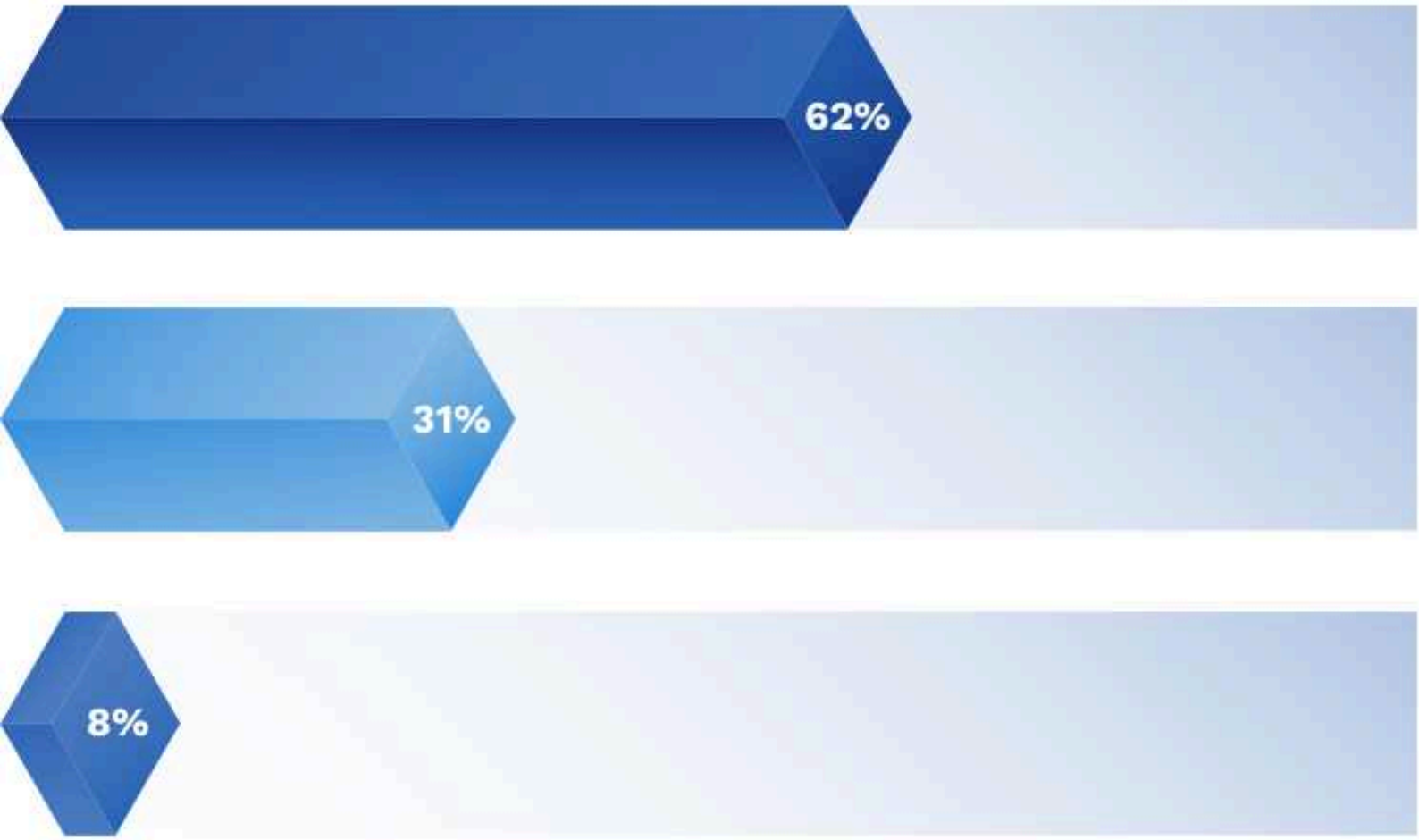
Dobra kondycja funduszy w połączeniu ze spowolnieniem gospodarczym może stanowić receptę na wysoką stopę zwrotu z inwestycji.

Recesja to czas, w którym wyceny potencjalnych celów inwestycyjnych znajdują się na zaniżonych poziomach, a fundusze mające zapas kapitału zyskują lepszą pozycję negocjacyjną.

Pomimo spowolnienia gospodarczego fundusze VC i PE w większości z opóźnieniem reagują na sytuację rynkową. Dostosowanie się do zmieniających się warunków oraz zmiany w realizowanej strategii inwestycyjnej mogą zająć nawet pół roku.

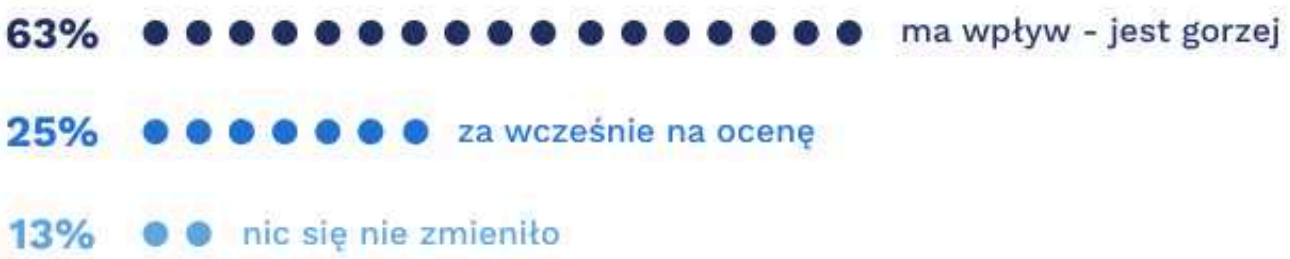
Oznacza to, że efekty pierwszego lockdownu w inwestycjach funduszy będą widoczne dopiero w kolejnych kwartałach

Czas trwania procesu inwestycyjnego

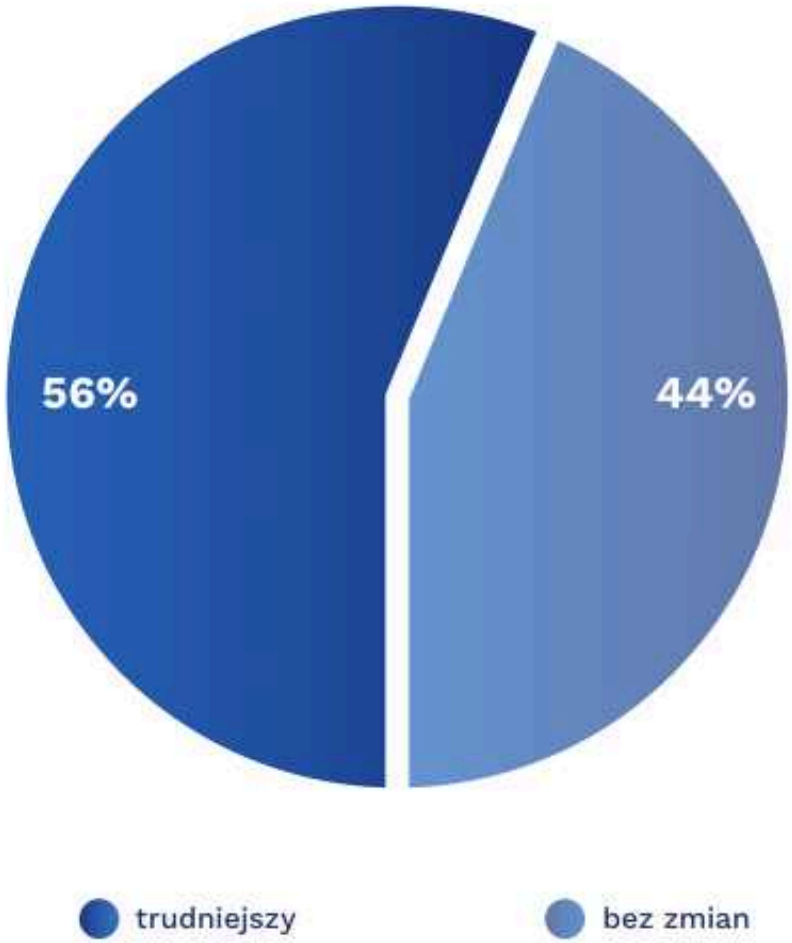

Fundusze Private Equity doświadczyły wpływu pandemii w sektorze bankowym. W porównaniu z poprzednim rokiem, wskazują na coraz bardziej ograniczony dostęp do finansowania dłużnego. Według niemal 2/3 ankietowanych wynika to z pandemii Covid-19.

Wpływ pandemii COVID-19 na dostęp do finansowania dłużnego

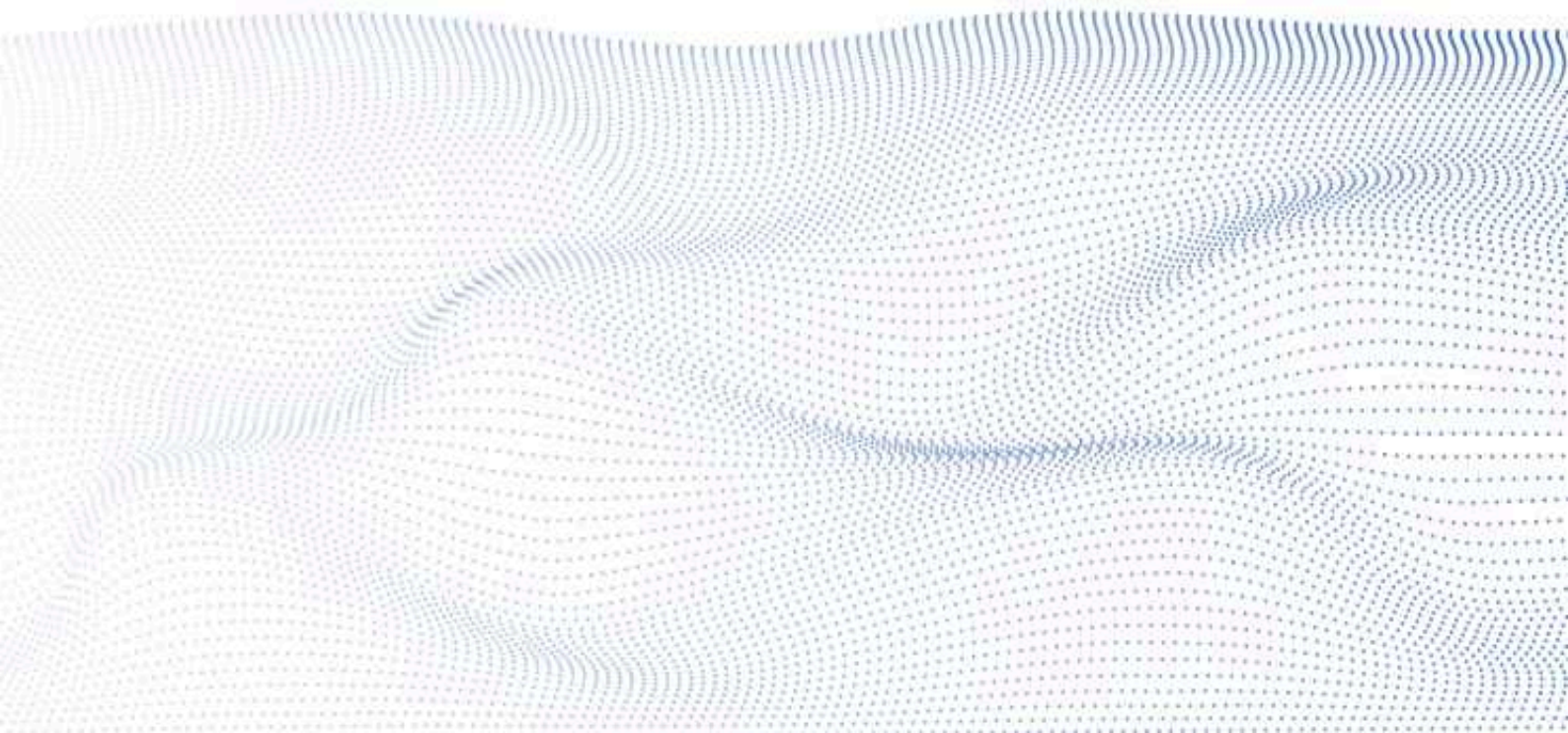

Jak oceniłbyś/oceniłabyś aktualny dostęp do finansowania dłużnego?

JP Weber | supporting decision makers

Wyniki w 2020 roku

Rok 2020 rozpoczął nową erę wśród funduszy venture capital, ponieważ pandemia zmusiła je do zastąpienia tradycyjnych działań technologiami, w które same inwestowały. Branża została poddana ekspresowej transformacji cyfrowej. Wiele VC właśnie w tym roku dokonało swojej pierwszej inwestycji w trybie zdalnym, nie mając okazji poznać founderów osobiście. Tradycyjne spotkania zastąpił Google Meet, due dilligence wykonywane jest w oparciu o materiały zamieszczone w chmurze, umowy są podpisywane elektronicznie dzięki technologiom opartym na blockchain, a prace podzielone są w Asanie – tak wygląda obecnie codzienność zespołów, które do tego same bywają geograficznie rozproszone.

Z jednej strony pokazało to jak szybko w razie potrzeby można adaptować nowe technologie, z drugiej zaś uświadomiło, ile działań można jeszcze optymalizować poprzez procesy i umiejętną ewaluację.

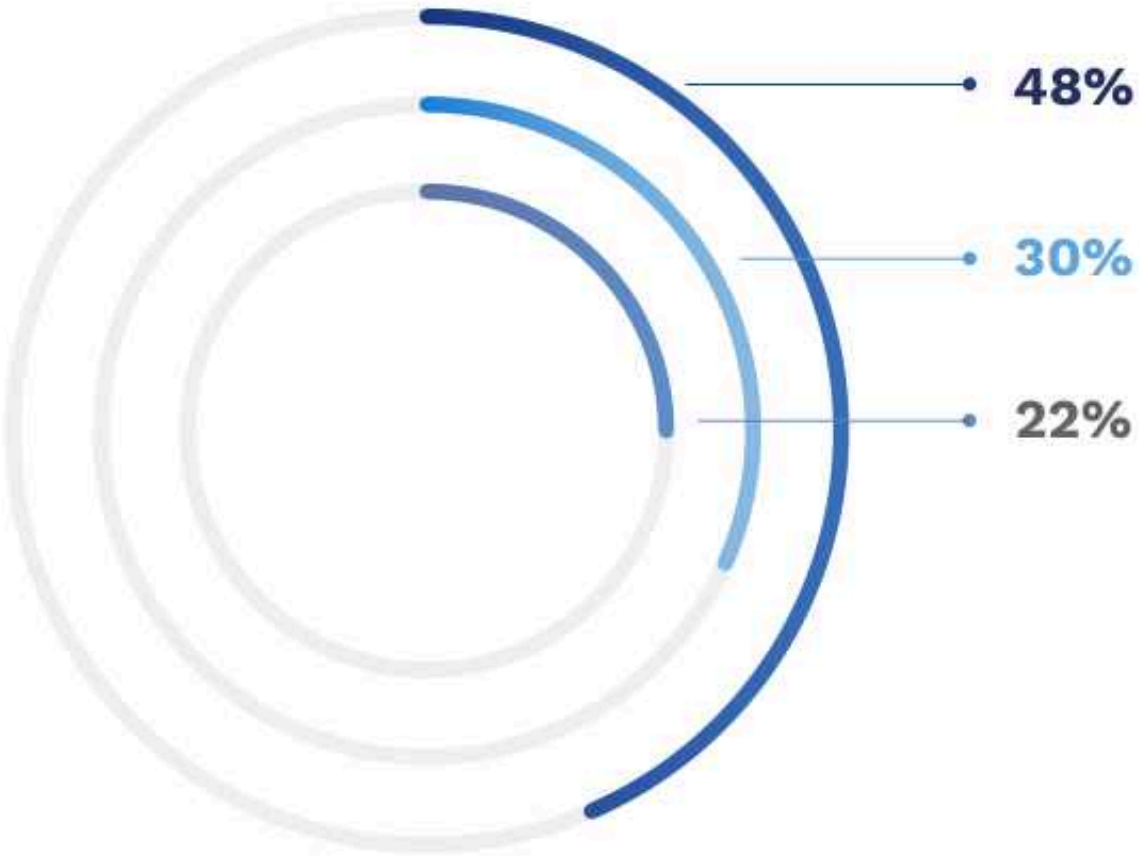
Co więcej, pierwsze efekty są obiecujące i już wśród ekspertów panuje opinia, iż nie wrócimy do dawnej rzeczywistości. Docelowo spowoduje to, że fundusze otworzą się na nowe rynki, ponieważ dokładnie ten sam proces mogą wykonać ze spółką z Argentyny, Japonii czy Nowej Zelandii, a ich kapitał stanie się globalny.

Szymon Janiak,
Managing Director, Co-founder Czysta3.VC

Pomimo, że w III kwartale 2020 roku fundusze nie dostrzegały spowolnienia w swojej branży spowodowanego przez pandemię, są ostrożne w prognozach na przyszłość.

Niemal połowa (47 proc.) spodziewa się podobnego poziomu zwrotu z inwestycji co w 2019 roku, niemal co trzeci badany uważa, że zwrot będzie niższy niż rok wcześniej (30 proc.). Tylko co 5. badany (22 proc.) uważa, że wyniki będą lepsze.

Jakiego spodziewasz się zwrotu z inwestycji w tym roku?

21 proc. ankietowanych uważa, że 2020 rok zakończy lepszym wynikiem niż w 2019 roku

- Podobnego co w 2019 roku
- Gorszego niż w 2019 roku
- Lepszego niż w 2019 roku

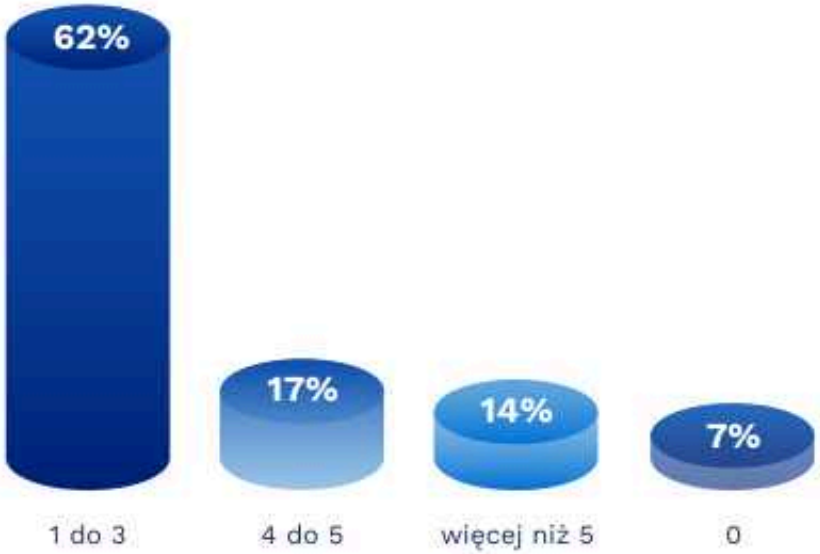
Ocena aktualnego stanu gospodarki bezpośrednio wynika z dobrej sytuacji funduszy. Po niepewności drugiego kwartału wszystkie branże w połowie roku w przyspieszonym tempie nadrabiały zaległości – niemal co 4 fundusz analizował więcej projektów niż w drugim kwartale 2020 roku.

Równocześnie jedynie 7 proc. funduszy biorących udział w badaniu nie planujejuż żadnych inwestycji w 2020 roku.

Ile projektów jest obecnie analizowanych przez fundusz?

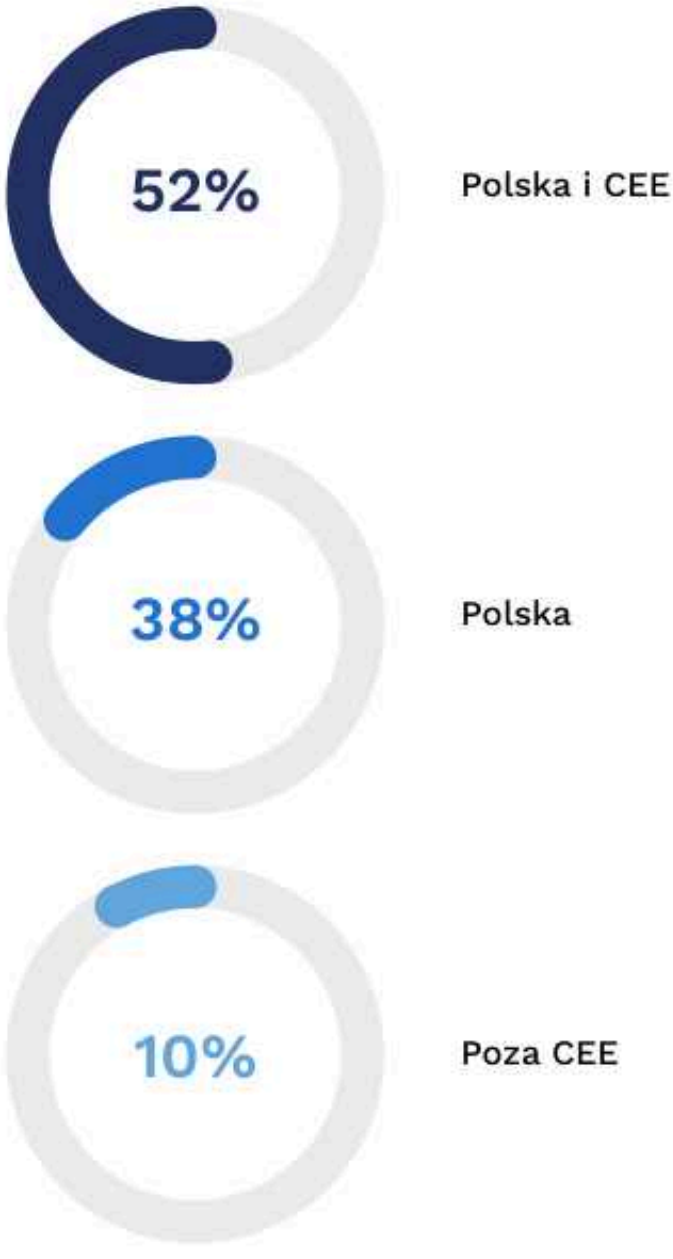
Ile inwestycji planujesz przeprowadzić w ciągu najbliższych 6 miesięcy?

Ograniczenia w ruchu międzynarodowym wynikające z pandemii nie zmieniły geograficznych zainteresowań funduszy, które wzięły udział w badaniu. Większość nadal szuka inwestycji w całym regionie. Jedynie 1/3 ogranicza obszar inwestycyjny wyłącznie do Polski.

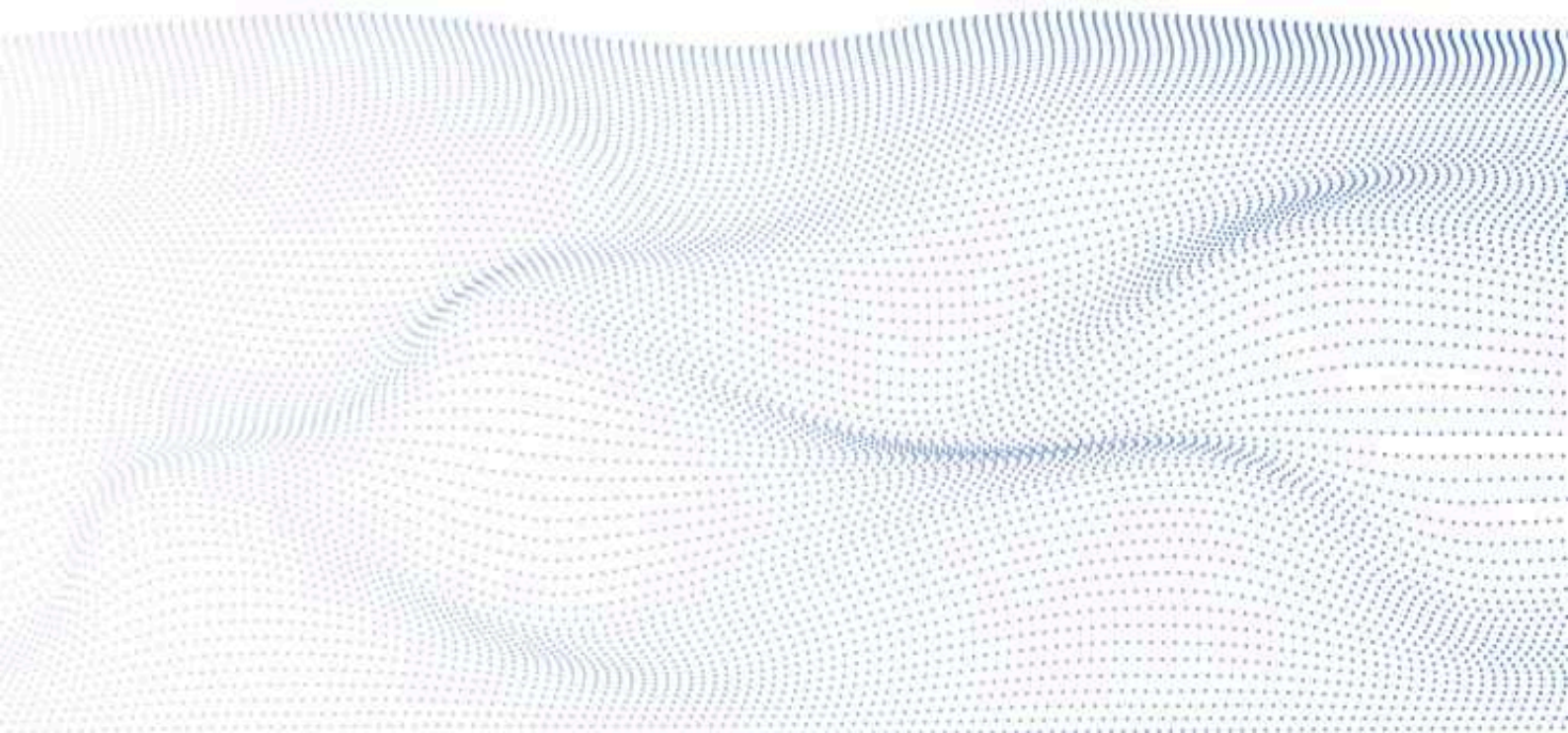
Polska jest przez większość funduszy traktowana jako centrum regionu – planują one inwestycje zarówno nad Wisłą, jak również w regionie CEE (89 proc.). Jedynie co 10 fundusz obecny w Polsce deklaruje, że jest zainteresowany inwestycjami poza regionem Europy Środkowo-Wschodniej.

Ile projektów jest obecnie analizowanych przez fundusz?

JP Weber | supporting decision makers

Inwestycje i dezinwestycje

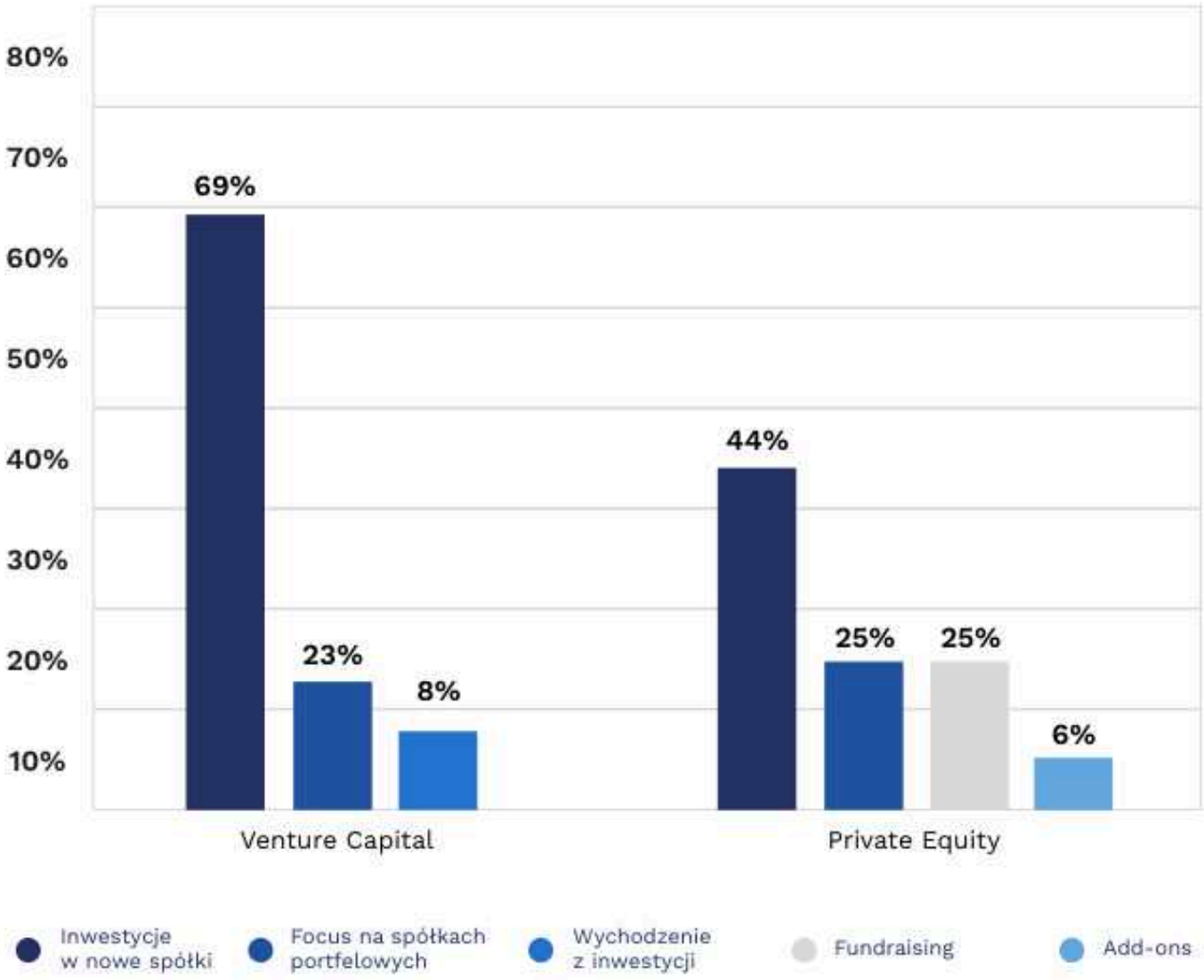

Obecny rynek transakcyjny cechuje swoisty dualizm. Spółki, które okazały się być beneficjentami obecnej sytuacji pandemicznej lub wykorzystały ten trudny okres na rozwój biznesu, jak branża ochrony zdrowia, farmacja, ecommerce, cyber security, IT, skupiają zainteresowanie inwestorów i przyspieszają procesy wyjścia z inwestycji lub kolejne rundy finansowania. Z drugiej strony, pozostałe biznesy, a jest ich zdecydowanie więcej, zmuszone są odsunąć plany transakcyjne na kolejne lata i skupić się na adaptacji dotychczasowej strategii, która pozwoli na odrobienie spadków przychodów z ostatnich miesięcy i generowanie wzrostów w nowym otoczeniu biznesowym.

Katarzyna PAC-MALESA, CFA
3TS CAPITAL PARTNERS

JP Weber | supporting decision makers

Co jest obecnie priorytetem dla Twojego funduszu?

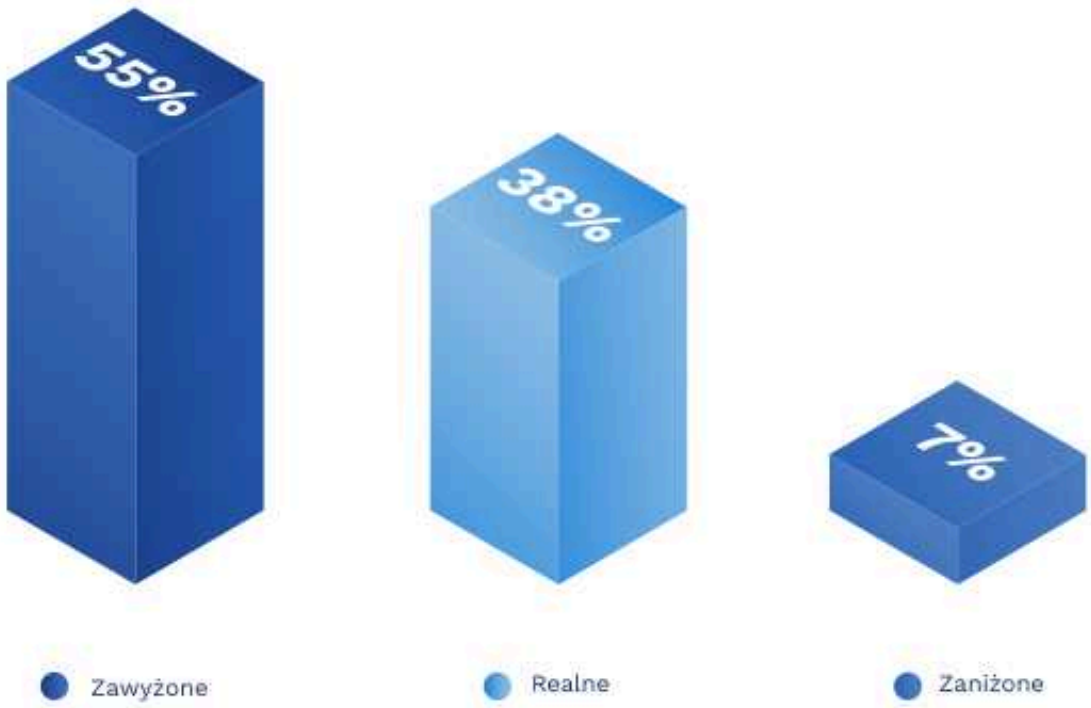
Niemal 70 proc funduszy Venture Capital obecnie inwestuje w nowe spółki, równocześnie niemal co 4. fundusz VC skupia się na rozwoju spółek portfelowych.

Badane fundusze Private Euquity mają znacznie bardziej zróżnicowane priorytety – 1/4 funduszy skupia się na spółkach portfelowych, tyle samo obecnie wychodzi z inwestycji. Nieco ponad 40 proc. poszukuje nowych inwestycji.

Ponad połowa funduszy uznaje, że aktualne wyceny spółek w Polsce są zawyżone. Warto podkreślić, że niemal co 3. badany fundusz wskazał, że to właśnie atrakcyjne wyceny mają wpływ na liczbę dokonywanych inwestycji.

Oznacza to, że spowolnienie gospodarcze spowodowane przez pandemię stało się szansą dla funduszy na wysokomarżowe inwestycje.

Wycena spółek w Polsce

Zawyżona wycena branż wg. funduszy Private Equity:

IT	**69%**
Retail& E-commerce:	**62%**
Healthcare&Pharma:	**56%**

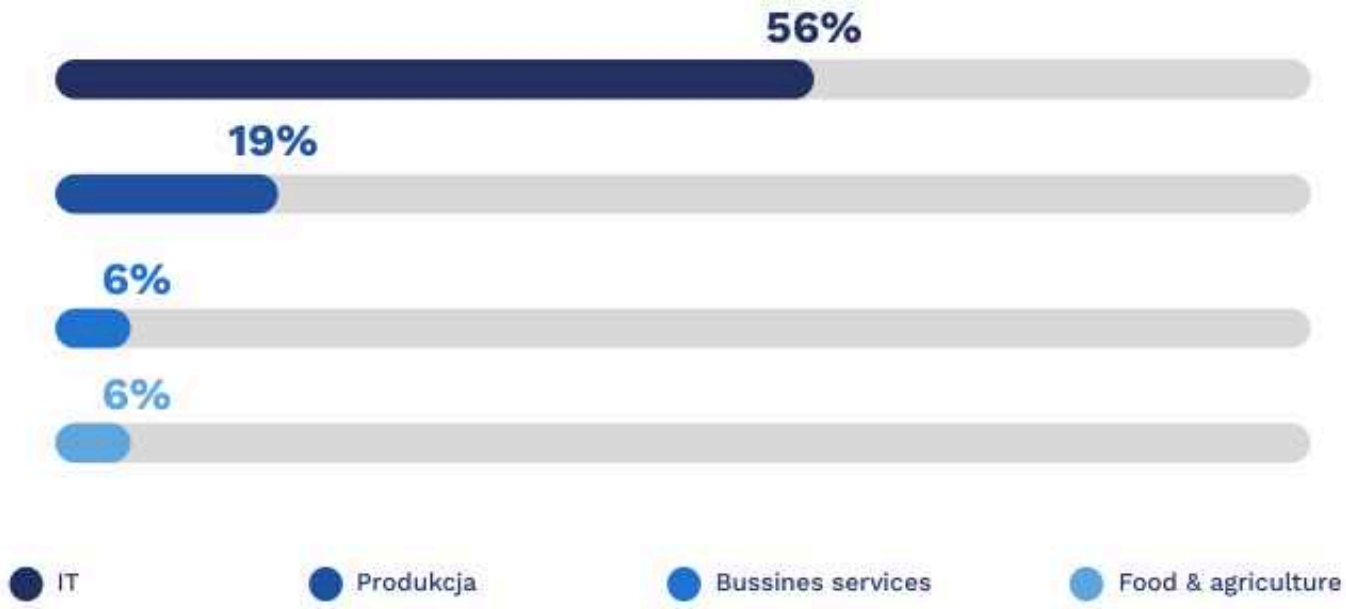
Zawyżona wycena branż wg. funduszy Venture Capital:

Gaming	**90%**
FinTech:	**70%**
AI:	**70%**

Ankietowane fundusze PE zdecydowanie wskazują, że największy potencjał transakcyjny mają spółki z branży IT (69 proc. wskazań), kolejna branża została wskazana przez niemal co 5. ankietowany fundusz, według którego to spółki produkcyjne mają największy potencjał (19 proc.)

Najbardziej atrakcyjne cele inwestycyjne to, wg. 79 proc. funduszy Venture Capital, firmy tworzone przez osoby z doświadczeniem menadżerskim w korporacjach, na drugim miejscu ze wskazaniami 75 proc. funduszy Venture Capital są spółki rodzinne.

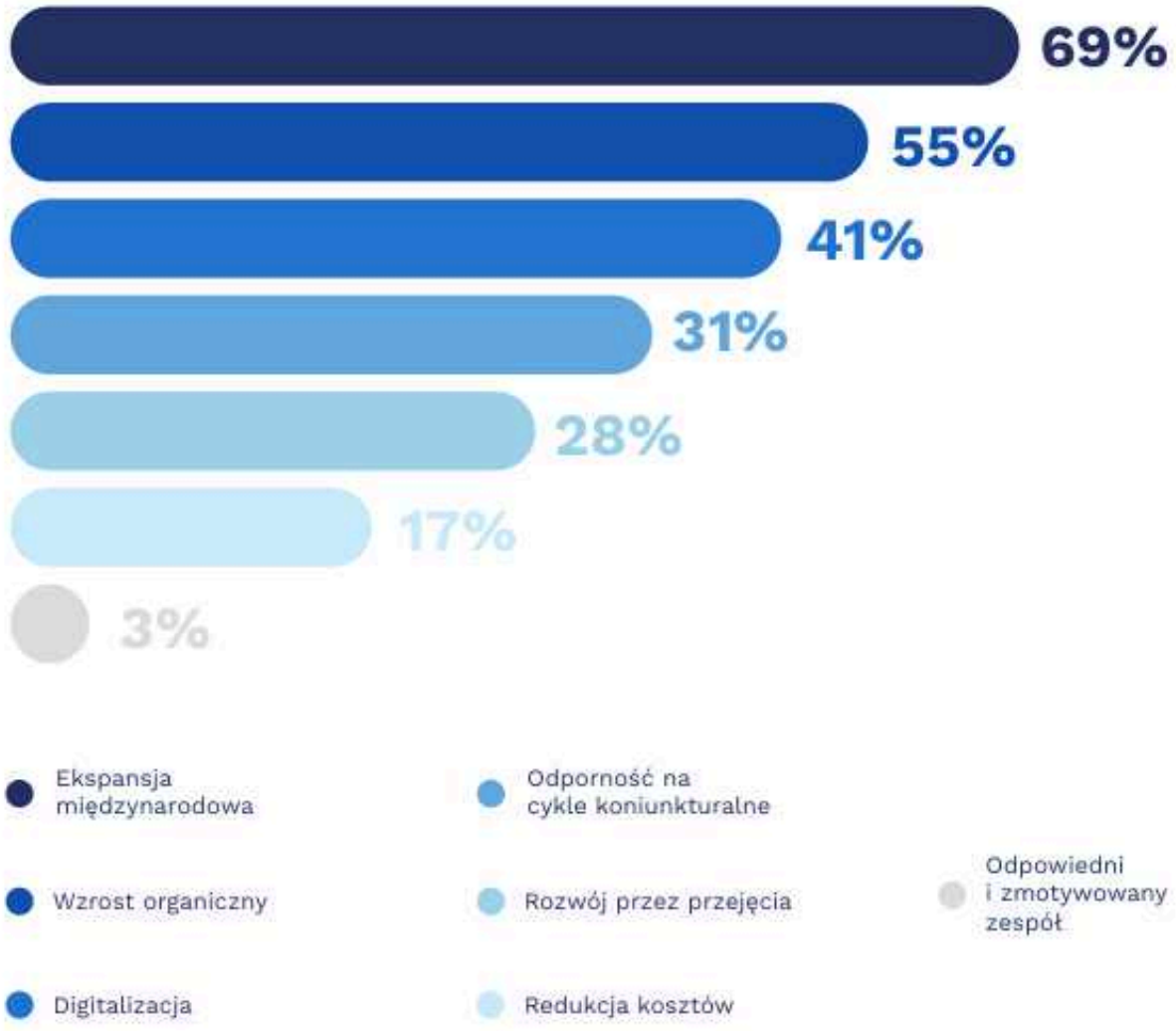
Branże z największym potencjałem transakcyjnym wg. Funduszy PE

Fundusze biorące udział w badaniu wskazały ekspansję międzynarodową (69 proc.) oraz wzrost organiczny (55 proc.) jako decydujące czynniki budujące wartość spółek portfelowych. Trzecią najczęściej wskazywaną odpowiedzią była digitalizacja, którą wybrało nieco ponad 40 proc. ankietowanych.

Niemal 1/5. funduszy wskazywała redukcję kosztów (17 proc.), natomiast motywacja zespołu danej spółki tylko dla niespełna 4 proc. badanych jest czynnikiem ważnym dla budowy wartości spółek.

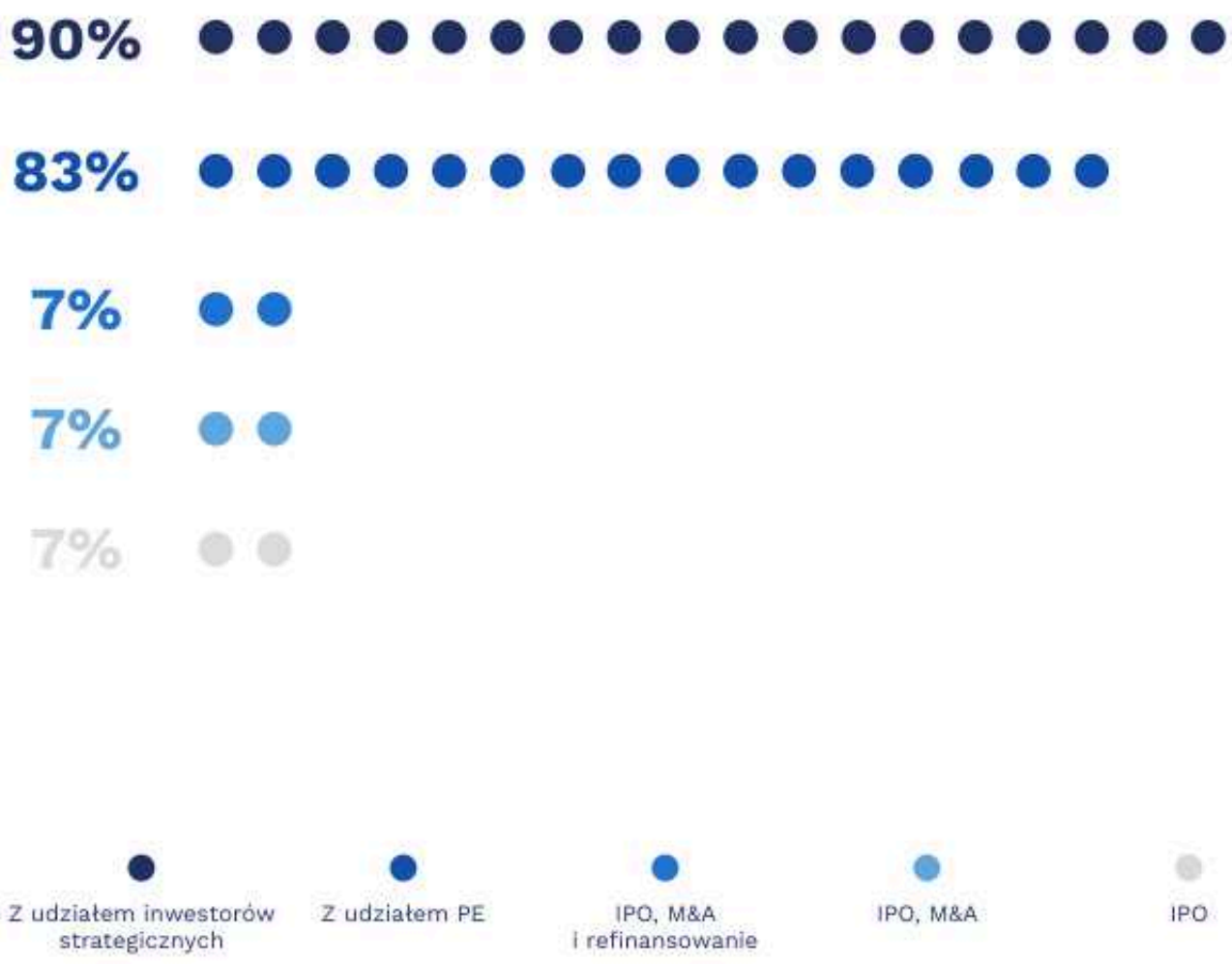
Co buduje wartość spółek portfelowych?

Wyzwaniem dla badanych funduszy w najbliższej przyszłości jest zmodyfikowanie strategii budowania wartości spółek portfelowych.

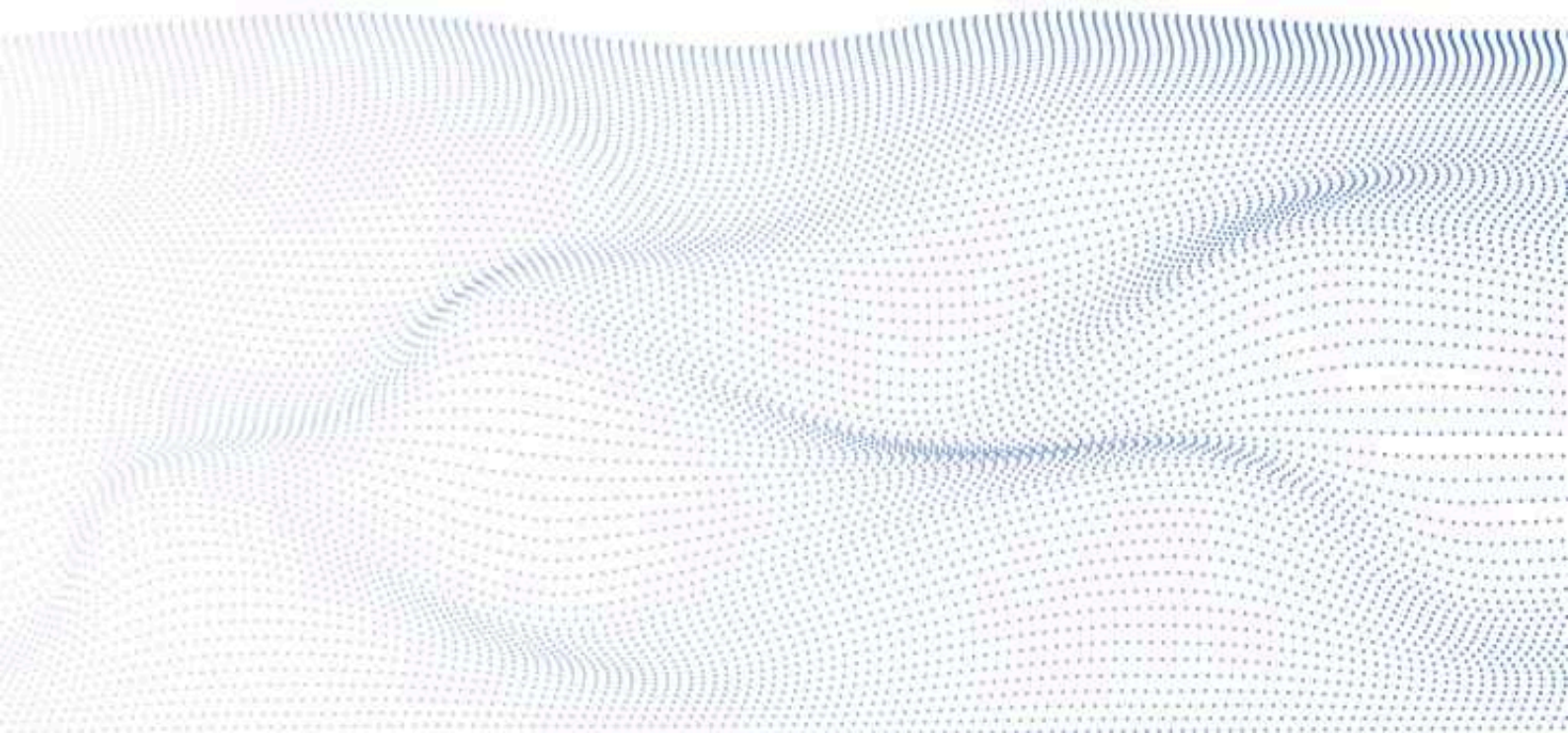
Fundusze spodziewają się, że w tym roku najwięcej wyjść z inwestycji będzie się odbywało z udziałem inwestorów strategicznych – tę odpowiedź wskazał niemal każdy z ankietowanych, natomiast drugą najczęstszą odpowiedzią były wyjścia z udziałem funduszy Private Equity, które wskazało ponad 80 proc. ankietowanych

Jakiego rodzaju exitów spodziewasz się w branży w tym roku w Polsce?

JP Weber | supporting decision makers

Prognoza na 2021 rok

Prognozowane przez fundusze dobre zamknięcie 2020 roku może wynikać z wzmożonej aktywności inwestycyjnej w drugiej połowie roku. Niemal co 4 ankietowany w III kwartale analizował więcej projektów niż w II kwartale, jedynie 7 proc. badanych nie planowało w drugiej połowie roku żadnych inwestycji.

Aktywność funduszy może wzrosnąć w kolejnych kwartałach, szczególnie biorąc pod uwagę fakt, że ponad połowa badanych uznaje, że aktualne wyceny spółek w Polsce są zawyżone. Warto podkreślić, że niemal co 3. badany fundusz wskazał, że to właśnie atrakcyjne wyceny mają wpływ na liczbę dokonywanych inwestycji. Spowolnienie gospodarcze spowodowane przez pandemię i jego wpływ na wybrane branże stało się szansą dla funduszy na większą stopę zwrotu z inwestycji w przyszłości. Badane fundusze Private Equity wskazują, że zawyżona wycena spółek jest widoczna w branżach: IT (69 proc.), Retail i ecommerce (62 proc.) oraz healtcare i pharma (56 proc.). Natomiast fundusze VC wskazywały branże: gaming (90 proc.), fintech (70 proc.) oraz sztucznej inteligencji (70 proc.).

To prawdopodobnie zbyt wysoka wycena spółek w Polsce powoduje, że większość funduszy wskazuje, że planuje transakcje ze spółkami działającymi w regionie Europy Środkowo-Wschodniej, jedynie 1/3 planuje inwestycje w spółki z Polski. Inwestycje poza regionem CEE są znacznie mniej popularne, planuje je jedynie co 10 badany.

Spodziewamy się ożywienia transakcyjnego nie tylko w branżach, które mocno ucierpiały podczas kryzysu, ale także w tych, które na kryzysie zyskały. Pomimo wysokich wycen spodziewamy się że sektory IT, medycyna, nowe technologie, ale również produkcja czy automotive powinny odnotować wzmożoną liczbę transakcji w nadchodzących miesiącach, zgodnie z podejściem iż kupuje się tych którzy mają przed sobą długofalową perspektywę wzrostu lub tych którzy mogą zapewnić przetrwanie w niepewnych czasach.

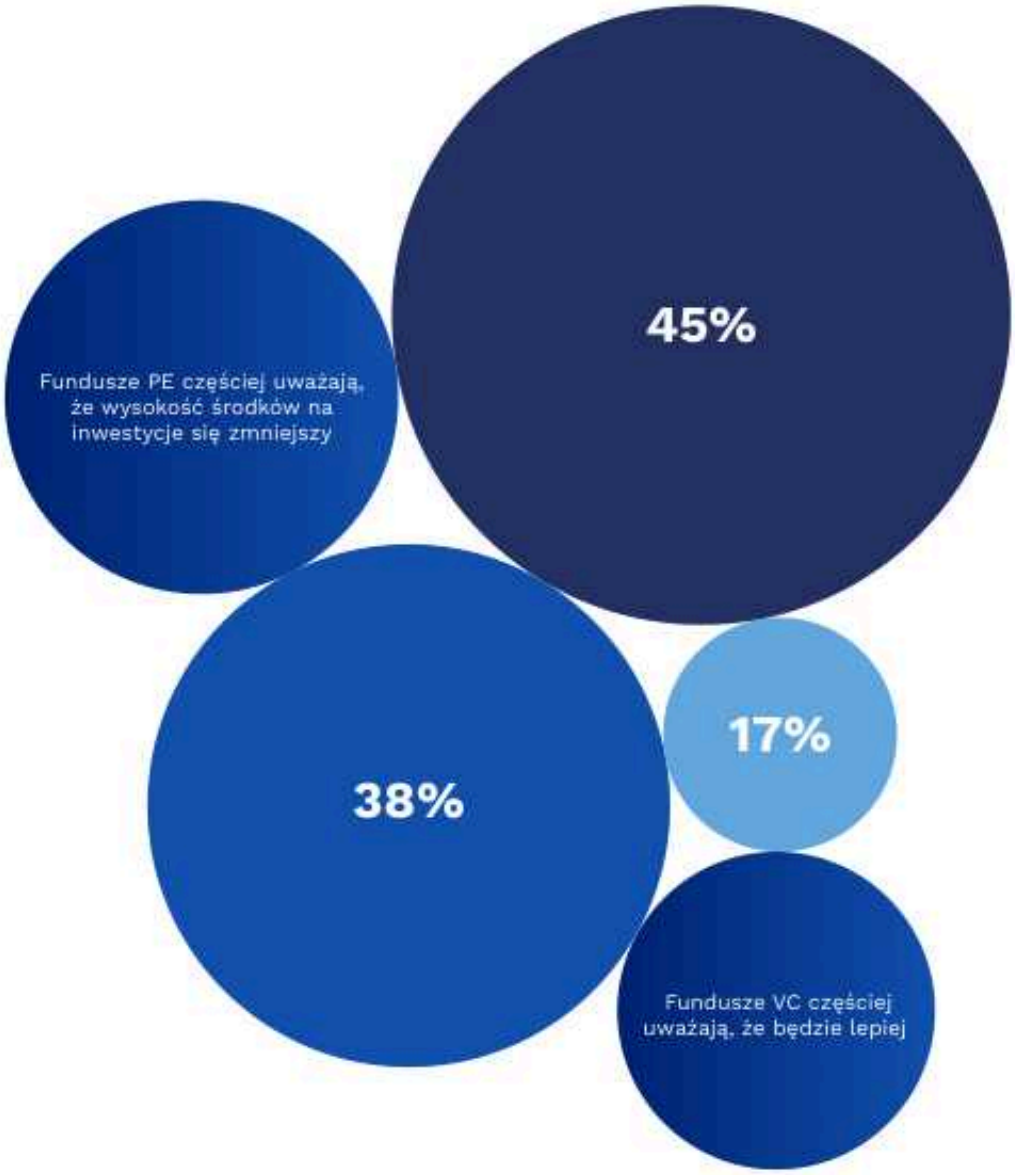
Wniosek ten potwierdza fakt, że ankietowane fundusze PE zdecydowanie wskazują, że największy potencjał transakcyjny mają spółki z branży IT (69 proc. wskazań), które w obliczu pandemii udowodniły swoją siłę i umożliwiły m.in. szybką digitalizację działalności przedsiębiorstw oraz rozkwit handlu elektronicznego. Kolejna branża została wskazana przez niemal co 5. ankietowany fundusz, według którego to spółki produkcyjne mają największy potencjał (19 proc.).

Piotr Kucharczyk, CFA,
M&A Director w JP Weber

Lider multidyscyplinarnego zespołu Smart Tech, specjalizującego się w usługach dla branży IT

Co drugi fundusz spodziewa się, że wysokość dostępnych funduszy na inwestycje zmniejszy się jeszcze w tym roku (44 proc.), natomiast niemal 38 proc. uważa że się nie zmienią. Jedynie co 5 wskazuje, że wysokość funduszy się zwiększy (17,2 proc.)

Czy spodziewasz się zmian w wysokości funduszy na inwestycje w tym roku?

Będzie mniej niż w 2019 roku

Nic się nie zmieni

Będzie więcej niż w 2019 roku

JP Weber | supporting decision makers

Metodologia

Badanie „Barometr branży PE i VC w Polsce" zostało przeprowadzone przez firmę JP Weber na celowej próbie 30 funduszy Private Equity oraz Venture Capital, mających siedzibę w Polsce. Badanie zostało przeprowadzone wśród osób zarządzających funduszami, w okresie od sierpnia do października 2020 roku. Zostało ono zrealizowane mieszaną metodą wspomaganych komputowo telefonicznych wywiadów z respondentami (CATI) oraz wspomaganych komputerowo wywiadów przy pomocy strony www (CAWI).

JP Weber | supporting decision makers

JP Weber jest niezależną firmą doradczą, która od prawie 20 lat kompleksowo wspiera decydentów i właścicieli firm w transakcjach oraz w ich codziennych wyzwaniach biznesowych, finansowych, prawnych i podatkowych. JP Weber jest członkiem i jednym z założycieli Eight International - globalnej organizacji niezależnych doradców w dziedzinie doradztwa transakcyjnego, restrukturyzacji i transformacji.

Autorzy raportu

Piotr Dalak,
Associate Partner w JP Weber

posiada bogate doświadczenie zawodowe w zakresie transakcji kapitałowych i analiz finansowych, które nabył w zespołach doradztwa transakcyjnego EY i KPMG w Polsce oraz w zespole audytu finansowego KPMG Londynie.

Piotr Kucharczyk CFA,
Dyrektor M&A w JP Weber

posiada znaczące doświadczenie zdobyte podczas realizacji projektów doradczych z zakresu finansów przedsiębiorstw ze szczególnym uwzględnieniem krajowych i międzynarodowych projektów fuzji i przejęć. Posiada tytuł CFA.

Redakcja i przygotowanie

Marta Marczak,
Marketing & Communications Director
w JP Weber

Elżbieta Czerwińska-Kubisiak,
Marketing & Communications Expert
w JP Weber

JP Weber | supporting decision makers

Wrocław.

JP Weber
Rynek 39/40
50-102 Wrocław
Poland

Warszawa.

JP Weber
ul. Wspólna 70
00-687 Warsaw
Poland